

ДОВІДКА
Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку
щодо проекту Закону України «Про саморегулювання господарської
та професійної діяльності» (реєстраційний № 2613 від 17.12.2019),
внесеного на розгляд Верховної Ради України
Кабінетом Міністрів України

1. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку в межах компетенції надає зауваження та пропозиції до зазначеного законопроекту.

2. Проект Закону України «Про саморегулювання господарської та професійної діяльності» (реєстраційний № 2613 від 17.12.2019) (далі – Законпроект), внесений на розгляд Верховної Ради України Кабінетом Міністрів України, передбачає встановлення загальних засад саморегулювання господарської та професійної діяльності, правової й організаційної основи набуття та припинення статусу саморегулювальних організацій, критеріїв, яким повинна відповідати така організація, особливості здійснення контролю саморегулювальної організації за дотриманням її членами статуту, правил саморегулювальної організації та відповідальність за їх порушення, державного регулювання та державного контролю у сфері саморегулювання господарської та професійної діяльності, а також гарантій незалежності та захисту прав саморегулювальних організацій.

Звертаємо увагу, що законодавством у сфері фондового ринку, зокрема, Законом України «Про цінні папери та фондовий ринок» встановлені особливості та врегульовані питання щодо саморегулювання на фондовому ринку.

Так, статтею 47 Закону України «Про цінні папери та фондовий ринок» передбачено, що регулювання фондового ринку здійснює держава та саморегулювальні організації (далі – СРО).

Статтями 48 та 49 Закону України «Про цінні папери та фондовий ринок» передбачений порядок набуття статусу саморегулювальної організації за певним видом професійної діяльності на фондовому ринку, повноваження СРО та можливість делегування СРО повноважень з регулювання фондового ринку.

Частиною четвертою статті 16 Закону України «Про цінні папери та фондовий ринок» передбачено, що «професійна діяльність учасників фондового ринку, крім фондових бірж та депозитаріїв, здійснюється за умови членства щонайменше в одному об'єднанні професійних учасників ринку цінних паперів та/або саморегулювальної організації, що об'єднує професійних учасників ринку цінних паперів за відповідним видом професійної діяльності.»

З огляду на те, що питання діяльності СРО на фондовому ринку вже врегульовано на законодавчому рівні, з метою уникнення правової колізії норм Законопроекту із нормами законодавства у сфері професійної діяльності на фондовому ринку, надаємо наступні зауваження до Законопроекту.

2.1. Підпунктом 3 частини другої статті 3 Законопроекту пропонується одним із принципів саморегулювання визначити принцип «3) добровільності та доступності участі, що передбачає право суб'єктів

господарювання та суб'єктів професійної діяльності на вільну участь у саморегульвній організації».

У зв'язку з особливостями саморегулювання у сфері фондового ринку, передбаченими статтею 16 Закону, та з метою узгодження норм Законопроекту з діючим законодавством у сфері професійної діяльності на фондовому ринку, пропонуємо підпункт 3 частини другої статті 3 Законопроекту викласти в такій редакції:

«3) добровільності та доступності участі, що передбачає право суб'єктів господарювання та суб'єктів професійної діяльності на вільну участь у саморегульвній організації, крім випадків, передбачених законом».

2.2. Частиною третьою статті 4 Законопроекту передбачено, що «Державна реєстрація набуття та припинення статусу саморегульвної організації здійснюється у порядку, встановленому Законом України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань».

При цьому, абзацом другим підпункту 3 частини третьої статті 15 Законопроекту передбачено внесення змін до підпункту 14 частини першої статті 1 Законом України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань», згідно з якими органом, що здійснюватиме реєстрацію саморегульвних організацій, визначається «територіальні органи Міністерства юстиції України».

В той же час:

абзацами восьмим та дев'ятим підпункту 3 частини третьої статті 15 Законопроекту передбачено доповнення статті 13 зазначеного Закону нормами згідно з якими органи державної влади забезпечують передачу до Єдиного державного реєстру, зокрема, відомостей «про набуття неприбутковою організацією статусу саморегульвної»;

підпунктом 1 частини другої статті 13 Законопроекту передбачено, що державне регулювання у сфері саморегулювання здійснюється, зокрема, шляхом «державної реєстрації набуття та припинення статусу саморегульвних організацій».

При цьому, абзацом другим частини першої статті 13 Законопроекту передбачено, що «Центральні органами виконавчої влади, державні колегіальні органи, Національний банк України забезпечують реалізацію державної політики з питань саморегулювання господарської та/або професійної діяльності у певній сфері (галузі), або певного виду (видів) в межах повноважень, визначених законом.».

Таким чином, із норм Законопроекту відсутнє чітке розуміння яким саме органом та в якому порядку має здійснюватися реєстрація набуття та припинення статусу саморегульвних організацій.

Вважаємо, що статус саморегульвної організації у відповідній сфері повинен надаватися саме регулятором - органом державної влади, який здійснює державне регулювання в цій сфері.

Крім того, необхідно врахувати незалежний статус регуляторів, у зв'язку з чим, має бути також передбачена можливість самостійного встановлення

такими органами, зокрема, державними колегіальними органами, порядку набуття статусу СРО.

Ураховуючи викладене, норми Законопроекту в частині врегулювання питання набуття та припинення статусу саморегульованих організацій та наступного відображення цієї інформації в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань потребують суттєвого доопрацювання та перегляду.

2.3. Частиною третьою статті 13 Законопроекту передбачено, що «Делегування саморегульованій організації повноважень органів державної влади, Національного банку України з контролю та/або регулювання господарської або професійної діяльності здійснюється відповідно до вимог Закону України «Про адміністративні послуги» у порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України.».

Звертаємо увагу, що 12 вересня 2019 р. прийнято Верховною Радою України та 16 жовтня 2019 р. підписано Президентом України Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення функцій із державного регулювання ринків фінансових послуг» № 79-ІХ, який передбачає внесення змін до статті 2 Закону України «Про адміністративні послуги», які стосуються не поширення дії цього Закону на відносини, зокрема щодо «здійснення державного регулювання ринків фінансових послуг».

Ураховуючи викладене, з метою узгодження норм Законопроекту з діючим законодавством у сфері професійної діяльності на фондовому ринку пропонуємо частину третю статті 13 Законопроекту викласти в наступній редакції: «або, у разі делегування таких повноважень державними колегіальними органами, в порядку, встановленому такими органами».

2.4. Частиною четвертою статті 15 Законопроекту передбачено, що:

«4. Кабінету Міністрів України, Національному банку України, державним колегіальним органам з метою створення належних умов для реалізації цього Закону протягом шести місяців з дня набрання ним чинності:

1) підготувати і подати на розгляд Верховній Раді України законопроекти про приведення законів України у відповідність із цим законом;».

Необхідно зазначити, що відповідно до частини першої статті 93 Конституції України:

«Право законодавчої ініціативи у Верховній Раді України належить Президентові України, народним депутатам України та Кабінету Міністрів України.».

Ураховуючи викладене, вважаємо некоректною редакцію норм частини четвертої статті 15 Законопроекту, та вважаємо, що для комплексного вирішення питань саморегулювання в Україні законопроект повинен містити конкретні зміни до всіх законів, якими регулюються питання, зазначені у Законопроекті щодо створення та функціонування саморегульованих організацій, у разі необхідності внесення таких змін.

2.5. Частиною п'ятою статті 15 Законопроекту передбачено, що:

«Міністерства, інші центральні органи виконавчої влади та Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку до введення цього Закону в дію зобов'язані забезпечити передачу до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань відомості про неприбуткові організації, що набули статусу саморегульованих організацій, та про делегування таким організаціям повноважень з контролю та/або регулювання господарської або професійної діяльності.».

Пропонуємо слова «відомості про неприбуткові організації, що набули статусу саморегульованих організацій» замінити словами «дані про факт набуття юридичними особами статусу саморегульованої організації».

Крім того, для реалізації на практиці цієї норми існує необхідність у розробці відповідних механізмів здійснення зазначеної передачі та у передбаченні Законом завдання конкретному державному органу щодо розробки порядку реалізації зазначеного механізму.

За результатами проведеної експертизи до проекту Закону України «Про саморегулювання господарської та професійної діяльності» (реєстраційний № 2613 від 17.12.2019). (далі – Законопроект), внесеного на розгляд Верховної Ради України Кабінетом Міністрів України, надаються зауваження та пропозиції.

3. Відповідальною особою за супроводження законопроекту на пленарних засіданнях Верховної Ради України визначено Голову Комісії Хромаєва Тимура Заурбековича.

Голова Комісії

Т. Хромаєв